

Fiskeri- og kystdepartementet

Tidl. ref.
12/200

Vår ref.
2011/02192-7/FD II 5/MBL/000

Dato
16 SEPT 2013

HØRING NOU 2013:8 MED LOS PÅ SJØSIKKERHET - LOSORDNINGENS OMFANG, ORGANISERING OG REGELVERK

Det vises til mottatte NOU på høring.

Generelle kommentarer og innspill

Vi viser til våre innspill til Losutvalget med kopi til Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) datert 29. mai 2013 (vedlagt), herunder vedrørende adressefeilen fra Losutvalgets side som medførte at FD og Forsvaret fikk urimelig kort tid til å vurdere bestemmelser av særlig betydning for Forsvaret og for lostjenesten ved beredskap og i krig.

Etter FDs oppfatning er det en stor svakhet ved utredningen at Losutvalget ikke har hatt tid til å vurdere disse bestemmelsene, særlig gjelder dette når Losutvalget samtidig foreslår å fjerne de samme bestemmelsene fra losloven, jf. punkt 13.2.4. i NOUen. I vårt ovennevnte brev av 29. mai skriver FD at vi, med unntak for foreslåtte endringer til § 10 annet ledd som vi er enige i, foreslår å videreføre bestemmelsene og at en nærmere vurdering av bestemmelsene uansett må foretas i forbindelse med den pågående revisjonen av blant annet Beredskapssystemet i Forsvaret. Denne prosessen er ikke ferdigstilt. Det fremgår ikke av NOUen om disse aspektene skal utredes og behandles i den videre behandlingen av utvalgets innstilling.

Etter gjeldende militær anløpsforskrift § 6 kan Kystverket ved enkeltvedtak pålegge utenlandske militære og sivile statsfartøyer losplikt. Forsvaret anbefaler at denne hjemmelen videreføres, men at hjemmelen kan vurderes overført til regelverk som forvaltes av FKD (ny loslov eller i forskriftene til denne).

Kommentarer til de enkelte lovbestemmelsene

I tillegg til kommentarene som er gitt vedrørende de enkelte bestemmelsene i brevet datert 29. mai, men som ikke gjentas her, ønsker vi å presisere og utdype følgende:

Til ny § 1: Lostjeneste generelt har hatt og har fortsatt viktige funksjoner knyttet opp til utførelsen av Forsvarets primæroppgaver. For det første bidrar lostjenesten til Forsvarets situasjonsforståelse og overvåking. Videre bidrar lostjenesten til Forsvarets kontroll med skipsfarten i forhold til suverenitetshevdelse. Avslutningsvis er lostjenesten viktig for å hindre virksomhet som kan true Forsvarets øvelses- og operasjonsvirksomhet. Disse forholdene taler for at lovens formål må reflektere at det er en nær tilknytning mellom lostjenesten og Forsvaret, og at det er slik i praktisk virke. Det bes om at forslaget om å fjerne «samt medvirke til at Forsvaret kan løse sine oppgaver» ikke gjennomføres i den nye loven.

Til nåværende § 2 (4): Generelt bemerkes det at de foreslåtte endringene i bestemmelsen i nåværende lov § 2 (4) vil innebære at det ikke lenger vil være noen lovhjemmel for losberedskap i krise og krig. Bestemmelsen må etter vårt syn videreføres i ny lov. Vi vil understreke viktigheten av å videreføre Forskrift for lostjenesten ved beredskap og krig fastsatt ved kgl.res. 25. juli 1986 under den nye loven. Samtidig bemerkes at det er behov for å gjennomgå forskriften for å oppdatere bestemmelsene i tråd med pågående revidering av Beredskapssystem for Forsvaret og Sivilt beredskapssystem, samt i tråd med ny organisasjonsstruktur og terminologi.

Til ny § 6: Det er foreslått i ny § 6 at det i forskrift skal reguleres hvilke fartøy som vil være lospliktige. Militære fartøy og sivile fartøy under militær kommando er i dag unntatt fra losplikt og farledsbevisordningen, jf. gjeldende losforskrift § 3 (3), og er herunder også unntatt fra bl.a losberedskapsgebyr. De hensyn som i sin tid begrunnet unntaket, er etter vårt syn fortsatt gjeldende. Verken risikobetraktninger eller andre samfunnsmessige hensyn tilsier en endring av gjeldende rett.

Til ny § 8: Vi ber om at § 8 (4) om tjenestefrihet ikke skal gjelde loser i tjeneste på krigsfartøyer eller andre fartøyer under militær kommando under beredskap/i krig. Det må skilles mellom lostjeneste i fredstid og under beredskap/i krig - i fredstid skal følge Forsvaret følge de ordinære bestemmelsene om pålagt tjenestefrihet.

Losplikt av hensyn til rikets sikkerhet: Vi er av den oppfatning at dagens lovbestemmelser som sikrer mulighet til å innføre losplikt av hensyn til rikets sikkerhet bør videreføres i ny lov. Forsvars- og beredskapsmessige hensyn i en gitt fremtidig sikkerhetspolitisk situasjon tilsier at dagens fullmakter videreføres.

Til nåværende § 21: FD ber om at bestemmelsen i 2. ledd videreføres.

FD og Forsvaret imøtekommer en gjennomgang av losloven. Samtidig ønsker vi å fremheve at en modernisering av losloven ikke må innebære at man fjerner Forsvaret

som aktør i loven. De hensyn som lå bak Forsvarets rolle ifm lostjenesten nåværende lov er like aktuelle den dag i dag. Selv om moderne navigasjonsteknologi har påvirket Forsvarets bruk av og behov for los kan det i krise- og krigssituasjoner være nødvendig med losnavigasjon – for eksempel der den moderne navigasjonsteknologien rammes av elektronisk krigføring. Det fremheves også at det fremdeles er viktig å beholde Forsvarets behov for kontroll med skipstrafikken gjennom lospliktene.

Med hilsen

Svein Egestad (e.f.)
ekspedisjonssjef

Geir Anders Fagerheim
avdelingsdirektør

Vedlegg: 1

Kopi: FD II 4 og Forsvarsstaben/sekr.

TMB1

DET KONGELIGE
FORSVARSDPARTEMENT

Losutvalget

Tidi. ref.
12/200

Vår ref.
2011/02192-5/FD II 5/MBI/000

Dato
29 MAI 2013

**ANMODNING FRA LOSUTVALGET - VURDERING AV GJELDENE
BESTEMMELSER I LOSLOVEN**

Innledning

Det vises til brev fra Losutvalget datert 21. februar 2013, hvor det bes om FDs vurdering av hvorvidt opprasede bestemmelser i losloven bør videreføres. Brevet ble registrert inn hos FD først 18. april idet Losutvalget har brukt feil adresse på FD og saken ble, etter innledende vurderinger i FD, først videresendt Forsvaret for innspill 25. april. Forsvaret og FD har med andre ord hatt svært dårlig tid til å vurdere lovbestemmelser som er av stor betydning for Forsvaret, herunder bestemmelser som regulerer viktige forhold som lostjenesten ved beredskap og i krig. Mange av bestemmelsene må i tillegg sees i lys av det pågående arbeidet med revisjon av Forsvarets beredskapssystem.

Vi er klare over at Losutvalget gjennomførte sitt siste arbeidsmøte i forrige uke og at våre innspill derfor kommer sent i prosessen, noe som igjen skyldes ovennevnte. Vi anser det svært viktig å sende frem våre foreløpige innspill i saken, ikke minst sett i lys av at Losutvalget, etter hva vi forstår, vil anbefale de aktuelle bestemmelsene, som angår Forsvaret, stå ut av loven. Vi tar forbehold om at FD og Forsvaret kan ha ytterligere innspill i saken i den videre prosess, herunder når saken sendes på alminnelig høring.

FDs innspill

Vedrørende § 1

Det fremgår av losloven at dens formål er å medvirke til at Forsvaret kan løse sine

Postadresse
Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Glacisgate 1
Org.nr. 972 417 823

Avdeling for sikkerhetspolitikk
Telefon 23 09 62 10
Telefaks 23 09 62 05

Saksbehandler
Mette Birkelund O'Connor
Telefon 23096225

oppgaver. Dette er foreslått tatt ut av loven, noe vi er kritiske til. Det følger av forarbeidene til nåværende loslov (Ot.prp.nr. 43 (1988-1989)) at hensikten med å lovfeste at formålet med loven er å medvirke til at Forsvaret kan løse sine oppgaver var å sikre rikets sikkerhet ved å ivareta Forsvarets behov for vakttjenester og bruk av lostjenestene ved beredskap og krig. Vi mener dette behovet fremdeles er høyst aktuelt og vi er negative til at bestemmelsen tas ut av loven uten en nærmere begrunnelse eller erstatning.

Vedrørende § 2 fjerde ledd

I forslaget til ny loslov er bestemmelsen i nåværende lov § 2 fjerde ledd om Kongens adgang til å fastsette de endringer i loven som er nødvendige ved beredskap og krig foreslått fjernet. I tråd med vårt innspill over er vi negative til at bestemmelsen tas ut av loven.

Vedrørende § 10 annet ledd

Vi støtter de foreslåtte endringer til lovens § 10 annet ledd. Det foreslås imidlertid at det i Forskrift for lostjeneste ved beredskap/krig inkluderes en bestemmelse om at lovpålagt tjenestefrihet ikke skal gjelde loser i tjeneste på krigsfartøyer eller andre fartøyer under militær kommando ved beredskap og i krig. På denne måten får man en regel som skiller mellom lostjeneste i fredstid og ved beredskap/i krig, der man i fredstid skal følge de ordinære bestemmelsene om pålagt tjenestefrihet.

Vedrørende § 12 første ledd, 2. setning

Denne bestemmelsen må videreføres.

Vedrørende § 13 første ledd nr. 2

Denne bestemmelsen må videreføres. Vi er usikre på hva Losutvalget mener når de i samme punkt henviser til forskrift av 2. mai 1997 nr. 396 om adgang til og opphold på norsk territorium under fredsforhold for fremmede militære og sivile statsfartøyer.

Vedrørende § 21

Denne bestemmelsen må videreføres, noe som blant annet må sees i sammenheng med det pågående arbeidet med Forsvarets beredskapssystem.

Med hilsen

Svein Egestad (e.f.)
ekspedisjonssjef

Geir Anders Fagerheim
avdelingsdirektør

Kopi: Fiskeri- og kystdepartementet, FD II 4 og Forsvarsstaben/Sekv